

Österhaninge Båtklubb miljöambition, miljöpolicy och miljöregler

~uppdatering kring bakgrund~

1	Att ÖBK vill vara biocidfria är en gammal nyhet	2
1.1	Vår initiala plan var att ÖBK skulle vara biocidfria år 2021	2
1.2	Sammanfattning av resan från 2017 till 2022	2
2	År 2022 års arbete med miljöfrågorna	3
2.1	År 2022 års arbete - Steg 1: Inventering av båtbottnarna i klubben.....	3
2.2	År 2022 års arbete - Steg 2: Utmaningar i förhållande till lagar, regler, och förelägganden	4
2.3	År 2022 års arbete - Steg 3: Förutsättningar för vårt arbete framöver	5
3	Nästa steg.....	6

1 Att ÖBK vill vara biocidfria är en gammal nyhet

Utdrag ur [2015-10-28, ÖBK Miljöpolicy och miljöregler](#)

"ÖBK's inriktning är att föreningens båtar, med sommar- och vinterplatser i ÖBK's hamn i Askviken, skall botten behandlas med giftfria och hårda bottenfärger. En dokumentation skall finnas över båtarnas bottenfärger."

ÖBK har sedan 2015 haft en ambition att föreningens båtar ska botten behandlas med giftfria och hårda bottenfärger. Det styrelsen föreslår nu är alltså inte en ny miljöambition, utan en uppdatering av densamma.

1.1 Vår initiala plan var att ÖBK skulle vara biocidfria år 2021

Efter en inspektion 2016-11-19 fick ÖBK ett [skriftligt föreläggande](#) från Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund (SMOHF) klassificerades ÖBK som miljöfarlig verksamhet och ålades med åtgärdskrav.

I anteckningarna från inspektionen står det bland annat att "vid upptagning får endast skrov med bara slem på tvättas med högtryckstvätt", samt att ÖBK vid inspektionen "inte kan visa att medlemmarnas båtbottnar är fria från miljöskadliga ämnen som koppar, zink, irgarol eller tennorganiska föreningar (TBT)".

SMOHF förelade därför ÖBK med uppdraget att redovisa en skriftlig och tidsatt handlingsplan för en miljövänlig bottenhantering där klubben redovisar inom vilken period och på vilket sätt man tänker förhindra utsläpp av miljöfarliga ämnen. Då Askviken är en del av vattenförekomsten Sandemarsfjärden får den befintliga ekologiska statusen inte försämrats, och kvalitetskravet "god ekologisk status" ska nås senast 2021.

Som svar på föreläggandet meddelar ÖBK sin intention att fasa ut giftiga ämnen och satsa på alternativa metoder, främst mekanisk tvätt av omålade och giftfria båtbottnar.

1.2 Sammanfattning av resan från 2017 till 2022

Utdrag ur [2017-03-29, ÖBK Handlingsplan för miljövänlig bottenhantering i ÖBK](#)

"ÖBK styrelse och miljögrupp arbetar för en miljövänlig hantering av medlemmarnas båtbottnar och klubben har sedan 2015 som vision en biocidfri båtbottnhantering senast 2021."

År 2017 togs ÖBK fram en [handlingsplan](#) för att nå ambitionen om en biocidfri båtbottnhantering år 2021. Sedan dess har ÖBK kontinuerligt rapporterat och informerat om vår ambition och vår progression mot målet. Många ledare och informationssidor har skrivits i Loggen. Styrelsen har lämnat in delrapporter på vår handlingsplan, och dessa delrapporter har rapporterats om både på årsmöte samt i Loggen. Under de senaste 5 åren har flera inventeringar och enkäter kring bottenfärg gjorts. En miljöutbildning har tagits fram och lagts till i vaktparmen som en del av vakrutinen.

Utdrag ur [2019, ÖBK Loggen Nr 2 • 2019, Ledaren sidan 5](#)

"Klubbens har ju också en vision sedan 2016 att alla båtbottnar i hamnen ska vara biocidfria år 2021. Biocidfri innebär att färgen inte innehåller ämnen som koppar och zink. Det betyder alltså att man inte målar med de färger som är godkända av Kemikalieinspektionen för användning på ostkusten, utan att man använder giftfri bottenfärg som är godkänd för användning i insjöar och längs norrlandskusten, eller ingen färg alls."

Som allt förändringsarbete krävs kontinuerlig informering och rapportering gentemot både granskande instans och medlemmar. Här nedan är ett utdrag ur följetången av hur ÖBK styrelse de senaste åren har informerat och rapporterat om denna ambition samt delrapporteringen av vårt mål att vara en biocidfri klubb år 2021.

- [2015-10-28, ÖBK Miljöpolicy och miljöregler](#)
- [2016-11-08, SMOHF Miljöinspektion DNR-2016-3500-7 Föreläggande enligt Miljöbalken och Inspektionsrapport](#)
- [2017-03-29, ÖBK Handlingsplan för en miljövänlig bottenhantering i ÖBK år 2021](#)
- [2017, ÖBK Loggen Nr 1 • 2017, Ledaren sidan 5](#)

- [2017, ÖBK Loggen Nr 2 • 2017, Ledaren sidan 5](#)
- [2017, ÖBK Loggen Nr 3 • 2017, Ledaren sidan 5](#)
- [2017-12-15, ÖBK Delrapport 2017 Handlingsplan för miljövänlig bottenhantering år 2021](#)
- [2018, ÖBK Loggen Nr 1 • 2018, Helsida om bottenfärger sidan 7](#)
- [2018, ÖBK Loggen Nr 3 • 2018, Ledaren sidan 5](#)
- [2018-08-24, SMOHF Inspektionsrapport 2018-08-23 DNR-2018-3061-2](#)
- [2018-12-15, ÖBK Delrapport 2018 Handlingsplan för miljövänlig bottenhantering år 2021](#)
- [2019, ÖBK Loggen Nr 2 • 2019, Ledaren sidan 5](#)
- [2019, ÖBK Loggen Nr 3 • 2019, Ledaren sidan 5, samt helsidorna 10-11](#)
- [2019-12-15, ÖBK Delrapport 2019 Handlingsplan för miljövänlig bottenhantering år 2021](#)
- [2020-02-20, ÖBK Årsmöteshandlingar sidorna 9-11](#)
- [2020, ÖBK Loggen Nr 2 • 2020, Helsida om miljöarbetet sidan 19](#)
- [2020, ÖBK Loggen Nr 4 • 2020, Ledaren sidan 5](#)
- [2020-10-09, 2020-10-09, SMOHF Inspektionsrapport 2020-10-08 DNR 2020-644-8](#)
- [2020-12-15, ÖBK Delrapport 2020 Handlingsplan för miljövänlig bottenhantering år 2021](#)
- [2021-02-25, ÖBK Årsmöteshandlingar sidorna 13-14](#)
- [2021-05-18, SMOHF Information om åtgärder, DNR-2020-2270](#)
- [2021-12-15, ÖBK Delrapport 2021 Handlingsplan för miljövänlig bottenhantering år 2021](#)
- [2022-02-24, ÖBK Årsmöteshandlingar sidorna 9-10](#)
- [2022, ÖBK Loggen Nr 2 • 2022, Ledaren sidan 5, samt Enkät om båtbottnfärger sidan 6](#)
- [2022-09-28, SMOHF Inspektionsrapport 2022-09-23 DNR-2022-2818-3](#)
- [2022, ÖBK Loggen Nr 3 • 2022, Ledaren sidan 5, samt Miljöfokus på sidorna 9-13](#)

Redan år 2020 insåg styrelsen att ÖBK kommer att behöva revidera tidplan och handlingsplan, vilket nämndes i [2020 års delrapport \(sidan 2\)](#) som ÖBK skickade in till SMOHF. Och när 2021 hade passerat och ÖBK inte hade nått vår ambition att vara en biocidfri klubb år 2021 lämnade den avgående miljökommittén med kommentaren i år [2021 års verksamhetsberättelse \(sidan 10\)](#):

"Under 2020-21 har en omarbetning av klubbens miljöpolicy och miljöordningsregler påbörjats. Hittills har miljöordningsreglerna arbetats in i klubbens ordningsregler och ett utkast till ny miljöpolicy och handlingsplan ligger på styrelsens bord för behandling."

2 År 2022 års arbete med miljöfrågorna

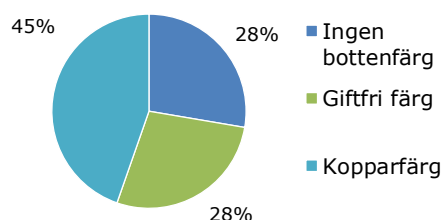
När den nyutträdanden miljökommittén startade så togs arbetet vid där den tidigare slutade, och fortsatte arbetet med att uppdatera miljöpolicy, miljöambition och miljöregler. Arbetet har delats upp i tre steg:

- 1) inventering av båtbottnarna i ÖBK för att förstå nuläget
- 2) vilka utmaningar ÖBK har i förhållande till lagar, regler och förelägganden
- 3) vilka förutsättningar ÖBK har för vårt arbete framöver

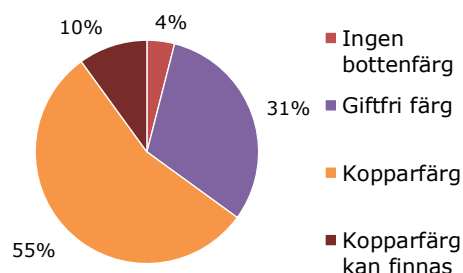
2.1 År 2022 års arbete - Steg 1: Inventering av båtbottnarna i klubben

Resultatet av enkäten visade att ÖBK hade missat vårt mål att vara en biocidfri båtklubb år 2021. Glädjande nog visade enkäten ett förändrat beteende jämfört med tidigare år. I årets inventering (med 98 svar) svarade 55% att de målat med biocidfri färg / inte målat alls i år. Vidare svarade 35% att de inte har någon biocidfärg på botten sedan senaste renskrapningen. Resultaten från enkäten finns presenterade i diagrammen nedan.

1. Vilken färgtyp har du målat med i år?

2. Vilken färgtyp har båten målats med efter senaste renskrapningen?

2.2 År 2022 års arbete - Steg 2: Utmaningar i förhållande till lagar, regler, och förelägganden

Vidare granskade miljökommittén tidigare föreläggande från SMOHF samt lagar, regler och riktlinjer från [Miljöbalken](#), [Svenska Båttunionen](#), [Hav och Vattenmyndigheten](#), [Kemikalieinspektionen](#), och [Transportstyrelsen](#). Miljökommittén pratade även med närliggande båtklubbar (se [ÖBK Loggen Nr 3 • 2022](#)) samt Carl Rönnow som är miljöansvarig på Svenska Båttunionen.

Sammanfattningsvis är det [Miljöbalken \(1998:808\)](#) som beskriver att verksamhetsutövaren:

- behöver bevisa att gällande lagstiftning är uppfylld (2 kap 1 §),
- har tillräcklig kunskap kring verksamhetens påverkan på miljön (2 kap 2 §),
- vidtar tillräckliga åtgärder för att förebygga,
- hindra eller motverka påverkan på människans hälsa och miljön (2 kap 3 §),
- uppmuntra till mindre farliga alternativ (2 kap 4 §),
- och vidta åtgärder som är rimliga för det område där verksamhetsutövaren verkar (2 kap 6, 7).

Miljökommitténs undersökningar visade att det mesta av klubbens miljöarbete är gott och på god väg, med några undantag:

- ! Det första som stack ut är att ÖBK högtryckstvättar båtar som är målade med biocidfärger, vilket inte är tillåtet och som ÖBK har fått föreläggande kring tidigare.
- Det andra som stack ut är att Askvik blev klassad i riskklass 1 (störst risk) för markföroreningar av Länsstyrelsen. SMOHF bedömer att markprovtagning samt eventuell marksanering kommer att behöva göras, där provtagning ska göras när alla båtar är sanerade.
- ! Det tredje som stack ut är att ÖBK har ett föreläggande från SMOHF att presentera en tidsatt handlingsplan för när ÖBK har biocidfri båtbottnhantering. Den tidigare handlingsplanen var daterad 2021, och därmed utdaterad.

Det stod därmed klart att ÖBK's miljöambition att vara biocidfria till år 2021 var ett missat mål samt att miljöreglerna behövde en uppdatering utifrån det nuvarande kunskapsläget. ÖBK behövde alltså en ny miljöambition och uppdaterade miljöregler.

Utdrag ur [2019, ÖBK Loggen Nr 3 • 2019 \(sidan 5\)](#):

"Regler och krav från myndigheterna kommer högst sannolikt att skärpas framöver och vi vill till varje pris undvika vitesförelägganden, eftersom det skulle kräva drastiska åtgärder om vi ska få ha hamnen kvar!"

Angående tvätt av båtbottnar målade med biocidfärger

Utdrag från [Båtmiljö.se](#) angående högtryckstvätt som sammanställer lagar, regler, och riktlinjer från [Miljöbalken](#), [Hav och Vattenmyndigheten](#), [Transportstyrelsen](#):

"Båtar med biocidfärger får bara tvättas över spolplatta eller tät yta med rening eller uppsamling av spolvattnet. Andningsskydd bör användas då biocidmålade båtar bottentvättas med högtryckstvätt."

Detta härleddes bland annat från [Hav och Vattenmyndighetens \(2012:10\)](#) riktlinjer:

"Vid tvätt av båtar som är målade med biocidfärger, eller där rester av gammal biocidfärg finns kvar, behöver spolvattnet därför renas innan det släpps åter till miljön. Både organiskt och oorganiskt material som uppstår vid tvättning av ett båtskrov målat med biocidfärg ska omhändertas och hanteras på vederbörligt sätt. Renspolning av båt målad med biocidfärg bör av dessa anledningar ske över en spolplatta försedd med grovremsrännor och ansluten till en reningsanordning, företrädesvis med tvåstegsrening eller likvärdigt."

Angående framtida marksanering

Utdrag från [2021 års uppmaning från SMOHF](#) att genomföra ett antal säkerhetsåtgärder i relation till förväntade markföroreningar i Askvik.

"För att hantera misstänkt förorenade båtuppsättningsplatser på ett lämpligt sätt behövs åtgärder i flera steg. Vi bedömer att behoven av åtgärder är uppdelade i tre faser:

1. *Skylltar med information om att båtuppställningsplatsen kan vara förorenad samt rekommendationer för vistelse inom båtuppställningsplatsen för att undvika risk för eventuell exponering för föroreningar.*
2. *Markundersökning med provtagning (bör göras efter att samtliga båtskrov är sanerade)*
3. *Eventuell sanering eller andra avhjälpande åtgärder efter utförd undersökning."*

Så hur vet vi vilka båtar som kommer att behöva saneras? Hur höga nivåer av gifter som finns på en båtbottnen går lättast att bedöma genom en XRF-mätning. Det finns idag inget nationellt satt gränsvärde för vad biocidfri innebär, men då XRF-mätinstrumentet har en viss felmarginal så föreslog styrelsen (efter rekommendation från miljökommittén och Båtunionen) 250 mikrogram koppar per kvadratcentimeter. Vidare antas kopparvärdet minska över tid, så för att minska den ekonomiska påverkan för våra medlemmar föreslog styrelsen att båtar som understiger 400 mikrogram i år ej ska behöva sanera då de kan förväntas nå målvärdet om fem år.

En fråga som ofta förekommer i frågan kring biocidfria färger är vad som gäller för den som målar med godkända biocidfärger och om de båtarna också kommer att omfattas av saneringen.

- Vilka färger som är tillåtna att måla med, det vill säga godkända biocidfärger och godkända biocidfria färger, beslutas av [Kemikalieinspektionen](#).
- Dock, en biocidfärg är fortfarande giftig, även om den i dagsläget är godkänd av Kemikalieinspektionen att använda på båtbottnen. SMOHF's föreläggande till ÖBK handlar om att gå mot en giftfri båtbottnehantering, vilket inkluderar att fasa ut dagens godkända biocidfärger. Den utfasningen föreslår styrelsen ska pågå fram till år 2027 för att ge tid för omställningen.
- Dessutom, även om det är tillåtet att måla med en godkänd biocidfärg idag, så är det inte tillåtet att högtryckstvätta båtar med biocidfärg. Hösten 2023 fick ÖBK dispens från tillsynsmyndigheten SMOHF att högtryckstvätta båtar som är målade med biocidfärger, men från och med torrsättningen 2023 så är det endast handtvätt som tillåts för båtar målade med biocidfärger.

Angående en tidsatt handlingsplan för att bli en biocidfri klubb

Arbetet med att bli en biocidfri klubb har pågått sedan 2016, och arbetet har kommunicerats kontinuerligt till medlemmarna. Nu föreslår styrelsen en uppdaterad tidsplan eftersom vi som klubb har sagt att vi ska göra det (både [till SMOHF år 2020](#) och [till Årsmötet 2022](#)). Styrelsen föreslår att ambitionen i stort sett är oförändrad men med uppdaterad och längre tidplan (då det tidigare ambitionen ej nåddes).

ÖBK behöver alltså presentera en uppdaterad och tidsatt handlingsplan, både för oss själva och för kontrollinstansen SMOHF. Som ett led i det arbetet har styrelsen vidare uppdaterat miljöreglerna för att reflektera kunskapsläget.

2.3 År 2022 års arbete - Steg 3: Förutsättningar för vårt arbete framöver

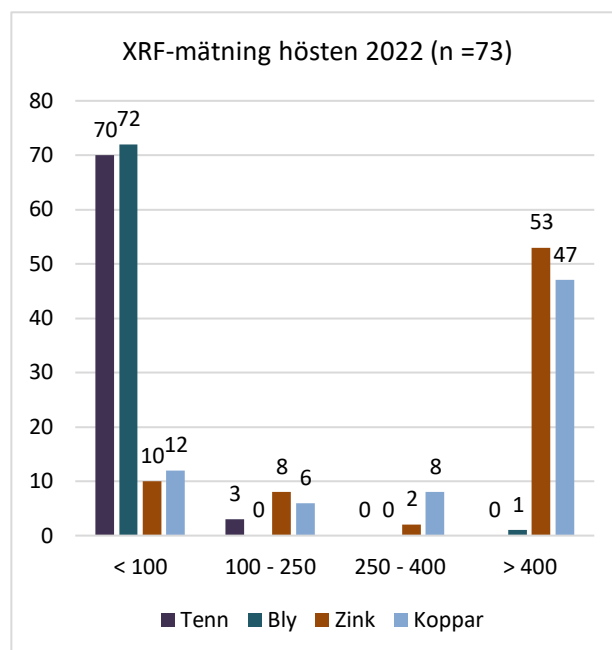
De sammanlagda observationerna från Miljökommittén var således:

- ÖBK har haft en handlingsplan från 2017 att vara biocidfria år 2021 men inte nått målet.
- ÖBK har genom styrelsen kommunicerat denna miljöambition både internt och till SMOHF.
- Det finns en tydlig förändringsbenägenhet inom klubben. I den enkät som miljökommittén skickade ut vid sjösättningen svarade ~55% av att de inte har målat med biocidfärger i år och ~35% att de är biocidfria idag (av 98 svarande).
- ÖBK är inte den första klubben att gå mot eller nå ambitionen om en biocidfri klubb, flera klubbar i vårt närområde är före oss.
- Styrelsens ambition är att följa utvecklingen med tillåtna bottenfärger.
- ÖBK har ett ansvar att tillgodose att vidta tillräckliga åtgärder för att förbygga och hindra verksamhetens påverkan på vår miljö.
- ÖBK får inte högtryckstvätta båtar målade med biocidfärg utan avancerad rening.
- Länsstyrelsen har klassat Askvik i riskklass 1 för förorenade områden, och en markundersökning bör göras när alla båtar är sanerade.
- Om ÖBK inte lever upp till de lagar och förelägganden som klubben har fått, finns det en stor risk att klubben står med en dyr nota för marksanering på grund av bristande åtgärder från klubbens sida.

Styrelsen granskade det som miljökommittén presenterade och tog därefter fram reviderade förslag på miljöpolicy, miljöambition och miljöregler. Förslagen gick tillbaka på remiss till Miljökommittén som även tog hjälp av en miljöpolicykonsult för att tillgodose till att miljöpolicyn håller hög nivå. Efter några vändor av revideringar så lämnade styrelsen därefter över förslagen att presenteras i Loggen.

Med ovanstående i åtanke beslutade styrelsen om att erbjuda alla medlemmar en XRF-mätning (till en reducerad kostnad) före nästa års sjösättning. Denna XRF-mätning gjordes bland annat för att kunna avgöra hur mycket koppar som finns kvar på medlemmars båtbottnen och med det kunna se hur många båtar som behöver göra en sanering. Vi har även erbjudit XRF-mätning för att kunna bedöma vilka båtar som fortsättningsvis skall kunna högtrycksspola sina båtbottnar, då klubben inte lagligen kan spruta båtar som är målade med biocidfärger.

Resultaten från mätningarna i höst (73 båtar mätta) visar bland annat att 25% av båtarna understiger 250 mikrogram koppar per kvadratcentimeter, samt att 36% av båtarna understiger 400 mikrogram koppar per kvadratcentimeter, vilket styrker teserna från vårens enkätundersökningar att en tredjedel av medlemmarna har slutat att måla med biocidfärger.

Styrelsen förstår att det är en ekonomisk påverkan på medlemmarna som behöver sanera sin båt. Styrelsen kommer att ta fram förslag på hur klubben kan minska den ekonomiska påverkan genom att tex söka bidrag eller samordna saneringen. Arbetet har börjat med att söka bidrag till ÖBK för att kunna få ner kostnaderna. Styrelsen kommer även att ta in information hur övriga klubbar har löst saneringen med gemensamma krafter.

Styrelsen förstår även att beslut som tas inom styrelsen kan påverka beslut som tas av medlemmar på årsmötet. Styrelsen vill naturligtvis att detta skall bli en fråga som medlemmar känner sig delaktiga i och att medverkan kan påverka beslut som tas. Därmed har styrelsen valt att presentera förslagen under hösten, samt att ta upp förslagen för beslut på årsmötet.

3 Nästa steg

[ÖBK fick ett föreläggande från SMOHF 2016](#) att presentera en tidsatt handlingsplan när ÖBK har biocidfri båtbottnhantering. ÖBK lämnade då in en handlingsplan med ambitionen att vara biocidfria år 2021. I vår [delrapportering av handlingsplanen år 2020](#) meddelande ÖBK till SMOHF att handlingsplanen kommer att revideras för ett fortsatt arbete mot en biocidfri båtbottnhantering.

I frågan om att bli en biocidfri klubb så har inriktningen varit densamma sedan 2016, och styrelsen föreslår en förlängning av nuvarande policy till år 2027 (i stället för år 2021). Klubben kommer att behöva anpassa sin verksamhet utifrån det rådande kunskapsläget, vilket är det som görs nu utifrån de lagar, regler och förelägganden som gäller i dagsläget.

Styrelsen föreslår att ÖBK ska nå ambitionen om en biocidfri båtbottnhantering år 2027. Uppdateringen av miljöambition, miljöpolicy, och miljöregler syftar till att tillgodose att vi lever upp till de lagar, regler, och förelägganden som finns på oss som klubb. Det är nu upp till årsmötet att fastställa miljöambition och handlingsplan. Oavsett vilket årtal som årsmötet fastställer kommer ÖBK genom styrelsen att kontinuerligt att se över miljöpolicyn och hålla både den och miljöreglerna uppdaterade.